

STORTINGET

Representantforslag 167 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Sheida Sangtarash, Freddy André Øvstegård,
Solveig Skaugvoll Foss og Solfrid Lerbrekk

Dokument 8:167 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sheida Sangtarash, Freddy André Øvstegård, Solveig Skaugvoll Foss og Solfrid Lerbrekk om å sikre alternative behandlingstilbud for transpersoner

Til Stortinget

Bakgrunn

Transpersoner har i dag bare ett offentlig behandlingstilbud i Norge. Det gis på Rikshospitalet, ved Nasjonal behandlingstjeneste for transseksualisme (NBTS). Det kan føre til at pasient- og rettighetsloven, som blant annet skal sikre at alle pasienter har rett på ny vurdering hos spesialist, blir brutt.

Ved at pasienter ikke får sin lovfestede rett til ny vurdering, kan et lite fagmiljø ende opp i fastlåste posisjoner uten å bli utfordret.

I 2015 ble rapporten «Retten til rett kjønn – helse til alle kjønn» utarbeidet på oppdrag fra Helsedirektoratet. På et overordnet nivå peker rapporten på en rekke mangler og utfordringer ved dagens tilbud som fører til at mange ikke får den helsehjelpen de har behov for. Rapporten peker på prinsipper for hva slags helsehjelp som skal tilbys, hvilke grupper helsepersonell som skal tilby tjenestene, og hvor i helsetjenestene ansvaret for å yte ulike typer helsehjelp skal forankres.

Det er ifølge rapporten behov for økt kompetanse innenfor utredning, diagnostikk og behandling av pasienter med kjønnsdysfori i ulike deler av helsetjenesten. Rapporten peker videre på at de regionale helseforetakene bør sette i verk nødvendige tiltak for å identifisere

områder hvor det i dag er kompetansemangel, og utarbeide rutiner og retningslinjer for nødvendig diagnostikk og behandling i regionene.

I tillegg er det behov for økt kompetanse i den kommunale helsetjenesten, ettersom mange pasienter kan få dekket sine behov i den kommunale helsetjenesten ved f.eks. fastlege, psykolog, helsestasjon og skolehelsetjenesten. Rapporten påpeker at helsepersonell i den kommunale helsetjenesten bør få en tydeligere rolle i helsehjelpen til personer som opplever kjønnsdysfori, og at den primære oppfølgingen av barn før puberteten som skiller seg fra omverdenens forventninger til kjønn, bør forankres lokalt. Videre peker rapporten på behovet for utvikling av kommunale tilbud om råd og veiledning til foreldre, barnehage, skole og andre når et barn skiller seg fra omverdenens forventninger til kjønn.

I mai 2018 kom det en ny diagnosemanual (ICD-11), der diagnosen som Rikshospitalet i dag opererer med, f64.0, bortfaller. Transseksualisme vil ikke lenger kategoriseres som psykiatrisk lidelse, men flyttes over i kapittel for seksuell helse. Her vil den enkeltes behandlingsbehov være det som skal legges til grunn for utredning og behandling. Det må derfor sørges for å sikre at brukerperspektivet blir involvert i utviklingen av nye nasjonale retningslinjer, og at retningslinjene er i tråd med internasjonale retningslinjer og følger den oppdaterte diagnosemanualen ICD-11.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sørge for at behandlingsmonopolet hos Nasjonal behandlingstjeneste for transseksualisme på Rikshospitalet fjernes, og at hormonbehandling og brystkirurgi (fjerning eller implantat) tilbys flere steder landet, etter LEON-prinsippet (laveste effektive omsorgsnivå).
2. Stortinget ber regjeringen sikre at brukerperspektivet blir involvert i utviklingen av nye nasjonale retningslinjer for behandling av transseksualisme, og at retningslinjene er i tråd med internasjonale retningslinjer og følger den oppdaterte diagnosemanualen ICD-11.
3. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan de som ønsker kjønnsbekreftende behandling, best kan sikres retten til ny vurdering, og hvordan ventetiden kan reduseres.
4. Stortinget ber regjeringen utrede og komme tilbake til Stortinget med en sak om situasjonen for personer som er blitt behandlet, er under behandling eller er blitt avvist eller venter på behandling ved Nasjonal behandlingstjeneste for transseksualisme, og foreslå tiltak for å gi et forbedret og styrket tilbud.
5. Stortinget ber regjeringen vurdere skandinavisk samarbeid for samordning av det kirurgiske tilbudet om kirurgi på kjønnsorganer, for eksempel ved Karolinska Universitetssjukhuset, for å sikre god nok kvalitet gjennom et stort nok behandlingsvolum.

13. juni 2019

Sheida Sangtarash

Freddy André Øvstegård

Solveig Skaugvoll Foss

Solfrid Lerbrekk